

লাংছ'লিএং

ভাষা, সাহিত্য, সংস্কৃতি বিষয়ক বাস্তবীয় গবেষণা গ্রন্থ

LANGSOLIET

National Research Book on
Language, Literature and Culture

সম্পাদক

ড° বত্তুজিৎ গগৈ

LANGSOLIET

A Peer reviewed National Research book on Assamese Language, Literature and Culture, Published from Department of Assamese, Eastern Karbi Anglong College, Sarihajan, Edited by Dr. Ratnajit Gogoi, Eastern Karbi Anglong College, Sarihajan. – 2017 and Published by Bishwajit Saikia and Ranjit Saikia on behalf of 'Bidya Bhawan', Jorhat, Assam.

First Edition : 28 August 2017

Price : Two Hundred Rupees only

(No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical including photocopy, recording or any information store and retrieval system without permission in writing from the publisher.)

ISBN : 978-93-85439-34-6

Printed at : Saikia Printing Works, M.G. Road, Jorhat (Assam)

সূচীপত্ৰ

সম্পাদকীয় //

প্ৰশান্ত বৰা	১
অসমীয়া জাতি-সংস্কৃতিৰ গঠন আৰু বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত আহোমসকলৰ অবদান	
প্ৰসাদ নাগবংশী	৮
আদিবাসী জনগোষ্ঠীৰ সাংস্কৃতিক পৰম্পৰা	
কমল দাস	
মাজুলীৰ মিছিং জনজাতিৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক পৰিবৰ্তিত চেতনাৰ এটি বিশ্লেষণ	১১
অবনীকা নেওগ	
উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ জনজাতীয় মৌখিক সাহিত্যৰ প্ৰধান কেইটামান উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্য	১৬
গীতা হাৰ্ষেশ্বৰী	
উৎপত্তিমূলক কাব্বি আখ্যান গীতত জনবিশ্বাস : এটি আলোচনা	২১
ড° লাটুমনি ডেকা	
জনজাতীয় সংস্কৃতিৰ সময়ত কৃষি উৎসবৰ ভূমিকা : এটি বিশ্লেষণ	২৮
ড° কুসুম্বৰ বৰুৱা, মনালিছা বংপিপী	
কাব্বি লোকগীত 'ছবিন আলুন'ত প্ৰতিফলিত সামাজিক-সাংস্কৃতিক জীৱন : এটি বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন	৩৩
মনশ্ৰী বৰঠাকুৰ	
বৰদোৱা ধান উদ্ধাৰত দামোদৰ আতা আৰু কাব্বি-আহোম ৰজাৰ ভূমিকা : এক অধ্যয়ন	৩৯
খীমছাইন্দি শইকীয়া সোণোৱাল	
কিংবদন্তি আৰু ইতিহাসৰ পানী যুৱলিত ৰংফাবপী ৰংৱে / শোষণ-নিপীড়নৰ বিৰুদ্ধে কাব্বি নাৰীৰ বিদ্ৰোহৰ ইতিকথা	৪৪
পল্লৱী দত্ত	
অসমৰ তিব্বত-বৰ্মীয় ভাষা — বড়ো, ৰাভা, দেউৰী, মিচিং আৰু কাব্বি ভাষাৰ ভাষাতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য	৪৭
সূচিত্ৰা শ্যাম	
টাইফাকে লোক কথা নাংমেলন	৬৪
সীমা গগৈ	
চাহ জনগোষ্ঠী আৰু অসমৰ ৰাজনীতি	৬৮
পৰাগ শৰ্মা	

হৰিশ সোনোবালৰ কবিতাত সামাজিক সচেতনাবোধ : এক পৰ্যালোচনা কিৰণ ক্ৰ'ছ	৭০
কাৰ্বিসকলৰ গোত্ৰ প্ৰথা আৰু সমাজ ব্যবস্থা অনামিকা আচাৰ্যছ	৭৫
অৰুণাচল প্ৰদেশৰ উৎসৱ : এটি চমু আলোচনা নয়নমণি মেধিছ	৯৪
বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ তাহি তুৰংসকলৰ সমাজ-সাংস্কৃতিক পৰম্পৰা ড° বজ্জিৎ গগৈছ	৯৯
দৈয়াং ধনশিৰি উপত্যকাৰ প্ৰাক্-ঐতিহাসিক ৰাজ্য ভৃগুমণি নাথছ	১০৬
প্ৰাচীন কামৰূপৰ ভূমি পদ্ধতি : ভূ-দান আৰু অগ্ৰহাৰ নীতি উপাসনা শইকীয়াছ	১১৪
অসমত নৱ-বৈষ্ণৱ আন্দোলন আৰু মাজত ইয়াত প্ৰভাৱ অমৃতা বৰাছ	১২০
অসমীয়া বুৰঞ্জী সাহিত্যৰ ঐতিহ্য আৰু এইসমূহৰ গুৰুত্ব তৃষাৰাণী দাসছ	১২৫
উপনিবেশিক অসমত নাৰীৰ ৰাজনৈতিক আত্মপ্ৰকাশ : প্ৰতিবন্ধকতা আৰু ইয়াৰ অভিক্ৰমণৰ এক বুৰঞ্জী মূলক বিশ্লেষণ	১৩২

কাব্বিসকলৰ গোত্ৰ প্ৰথা আৰু সমাজ ব্যবস্থা

১.০০ অৱতৰণিকা :

কিবন জ*

অসম এখন বিভিন্ন জাতি-জনজাতিৰ মিলনভূমি। অসমৰ ভৌগোলিক ৰূপৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হৈ ইতিহাসৰ ডিম যুগত বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা মানুহৰ সমাগম আৰু সময়ৰ ডোলেৰে গঢ়ি উঠিছে এখন উমৈহতীয়া সমাজ। কাব্বিসকল অসমৰ অন্যতম খিলঞ্জীয়া জনগোষ্ঠী। কাব্বিসকলৰ সংস্কৃতিৰ পথাৰখন সুগভীৰ। নিজকে 'আলোং' বুলি পৰিচয় দিয়া কাব্বিসকল লোকসাহিত্যত চহকী। গণতান্ত্ৰিক পদ্ধতিৰে ছ'ছে পাহাৰত ৰাখা ৰাংং নামে ঠাইত কাব্বি ৰজা লিন্দকপ ইশাসন চলাওৱা কাব্বি সমাজখন মূলতঃপিতৃপ্ৰধান। প্ৰকৃতিপূজক কাব্বি সমাজত পুৰুষ নাৰীক সম মৰ্যদা দিয়া হয়। পাহাৰ আৰু ভৈয়াম উভয়তে সিঁচৰিত কাব্বিসকলৰ সমাজত গোত্ৰৰ বিশেষভাৱে গুৰুত্ব আছে। কাব্বি সমাজত পাঁচোটা গোত্ৰৰ আধাৰতে কাব্বি জাতীয় প্ৰতীক জাৰুৱলি আখন নিৰ্মিত। Clan, বংশ, গোত্ৰ, ফৈদ ৰূপে পৰিচিত এওঁলোকৰ সমাজত গোত্ৰভিত্তিক বহুতো ৰীতি-নীতি প্ৰচলিত আৰু এই ৰীতি-নীতিবোৰ মানি চলাওৱা সমাজৰ প্ৰতীকজন লোকে বাধ্যতামূলক।

১.০০ কাব্বি সমাজত গোত্ৰ প্ৰথা :

প্ৰত্যেক সম্প্ৰদায়ৰ উৎপত্তিৰ অন্তৰালত নিহিত হৈ আছে মানুহৰ গোত্ৰ / বংশ / খেল / ফৈদ আদি।

'Oxford' Dictionary ত গোত্ৰক 'A Group of Family' 'হেমকোষ' অভিধানত গোত্ৰৰ অৰ্থ - বংশ, পৰিয়াল। পূৰ্বে যি আদি পুৰুষৰ পৰা মানুহ উৎপন্ন হৈছিল, তেওঁৰ নামেই সেই মানুহৰ বংশৰ নাম হৈছিল। এই কাৰণে একেজনা আদি পুৰুষৰ পৰা বঢ়া মানুহবিলাকৰ একে গোত্ৰ, অৰ্থাৎ একে বংশ।

আধুনিক অসমীয়া অভিধানত গোত্ৰৰ অৰ্থ - 'বংশ'।

Webster's Encyclopedic Unbride Dictionary of the English Language ত গোত্ৰৰ অৰ্থ -

1. A natural object or an animate being, as an animal or bird, assumed as the emblem of a clan family or group.^১
2. An object or natural phenomenon with which a primitive family or sib considers itself closely related.^২
3. A representation of such an object serving as the distinctive mark of the clan or group.^৩

গোত্ৰ (Clan/phratry) সম্পৰ্কে নৃত্ব আৰু সমাজতত্ত্বত বিস্তৃত আলোচনা কৰিছে। Dictionary of Sociollgy ৰ মতে Clan হ'ল -

অসমৰ জনগোষ্ঠীয় সমাজ-সংস্কৃতি

সম্পাদক : ড° চিত্ৰজিৎ শইকীয়া
অসমীয়া বিভাগ
দুলীয়াজান মহাবিদ্যালয়

Asamar Janagosthiya Samaj-Sanskriti - A collection of articles on Society and Culture of various tribes of Assam. Edited by Dr. Chitrajit Saikia, Associate Editor Dr. Bobby D. Langthasa, Department of Assamese, Duliajan College and published by Duliajan College on behalf of Duliajan College Publication Cell.

First Edition : May, 2023

ISBN : 978-81-958245-2-6

অসমৰ জনগোষ্ঠীয় সমাজ-সংস্কৃতি

প্ৰথম প্ৰকাশ : মে', ২০২৩

প্ৰকাশক : দুৰ্লীয়াজান মহাবিদ্যালয় প্ৰকাশন কোষৰ হৈ
দুৰ্লীয়াজান মহাবিদ্যালয়, দুৰ্লীয়াজান

দুৰ্লীয়াজান মহাবিদ্যালয় প্ৰকাশন কোষ

উপদেষ্টা : ড° লোক বিকাশ গগৈ

সময়স্বয়ক : নিৰঞ্জন দাস

সদস্য : ড° হেমন্ত দাস

ড° জিতুমণি বড়া

নয়নজ্যোতি হাজৰিকা

ড° চিত্ৰজিৎ শইকীয়া

ড° নীলিমা গগৈ

ড° মুনমী কোঁৱৰ

সম্পাদনা সমিতি

উপদেষ্টা : ড° লোক বিকাশ গগৈ

ফুলজ্যোতি শইকীয়া

সম্পাদক : ড° চিত্ৰজিৎ শইকীয়া

সহযোগী সম্পাদক : ড° ববী দাউদুং লাংথাচা

সদস্য : ড° মুনমী কোঁৱৰ

ড° লক্ষ্যজিৎ বুঢ়াগোহাঁই

© সম্পাদক

বেটুপাত আৰু অলঙ্কৰণ : মুকুট কুমাৰ শৰ্মা

মুদ্ৰক : অয়েবা প্ৰিণ্টাৰ্চ

দুৰ্লীয়াজান

মূল্য : ৪০০ (চাৰিশ) টকা মাত্ৰ

সম্পাদকৰণ : গ্ৰন্থখনৰ প্ৰবন্ধসমূহত প্ৰকাশিত মতামতসমূহ লেখকসকলৰ সম্পূৰ্ণ ব্যক্তিগত। গতিকে ই কোনো কাৰণতে সম্পাদক, সম্পাদনা সমিতি অথবা প্ৰকাশকৰ আনুষ্ঠানিক মতামতক প্ৰতিনিধিত্ব নকৰে। মুদ্ৰণ বিত্ৰাটৰ বাবে অন্য তথ্যগত বিচ্যুতিৰ বাবে সম্পাদক, সম্পাদনা সমিতি তথা প্ৰকাশক দায়বদ্ধ নহয়।

জনগোষ্ঠীয় লোক-সংস্কৃতি

- বাভা লোক-সংস্কৃতি / ড° উপেন বাভা হাকাচাম ১৫৫
- 'জন্মৰ বিটাছ' উপন্যাসত লোকসংস্কৃতিৰ সমল আৰু সমন্বয় / ড° মৌচুমী দত্ত ১৭২

জনগোষ্ঠীয় লোক-বিশ্বাস

- ভাই ঝাময়াংসকলৰ লোক-বিশ্বাস / কুকিলা শ্যাম ১৮৭
- বড়ো জনগোষ্ঠীৰ জীৱনবৃত্ত সম্পর্কীয় লোক-বিশ্বাস / জোনালী লস্কৰ ১৯৫
- ভৈয়ামৰ তিৱাসকলৰ জন্ম-বিবাহ-মৃত্যু সম্পর্কীয় লোকাচার/সুনিতা বৰদলৈ ২০৩
- ডিমাছা কছাৰীসকলৰ ধৰ্ম আৰু বিশ্বাস / ড° ববী দাউদুং লাংথাচা ২১১

জনগোষ্ঠীয় লোক-সাহিত্য

- কাবৰি ভাষাৰ প্ৰবাদ প্ৰবচনত ঘৰুৱা সা-সামগ্ৰী / কিৰণমণি ক্ৰ' ২২১
- টাইফাকে জনগোষ্ঠীৰ লোকসাহিত্য / দেৱযানী বকলীয়াল ২২৭

জনগোষ্ঠীয় লোক-উৎসৱ

- মিছিং আৰু চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোক-উৎসৱ / ড° চিত্ৰজিৎ শইকীয়া ২৪৭
- টাইফাকেসকলৰ পয়চাংবেন আৰু মাই-ক'-চুম-ফাই উৎসৱ / স্মিতা দাস ২৫৫

অন্যান্য

- অসমৰ পৰম্পৰাগত খাদ্য-সংস্কৃতিত আধুনিকীকৰণ / ড° লক্ষ্যজিৎ বুঢ়াগোহাঁই ২৬৩
- ডিমাছা আৰু কাৰ্বি জনগোষ্ঠীৰ সাজ-পাৰ আৰু অয়-অলংকাৰ/কবিতা বৰদলৈ ২৭৮
- টাই আহোমসকলৰ জলপান প্ৰস্তুত প্ৰণালী / ড° মুনীমী কোঁৱৰ ২৮৬

Asomia Shishu Aru Kishor Sahitya- A collection of articles on Assamese Children literature, Edited by Dr. Luish Gogoi, and published by Assam Book Trust, Panbazar, Guwahati-1

ISBN : 978-93-91403-78-2

First published : April, 2022

Price : Rs. 180.00 only

প্রকাশক : অসম বুক ট্ৰাষ্ট, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-১।

প্রথম সংস্কৰণ : এপ্রিল, ২০২২

মূল্য : ১৮০.০০ টকা।

গ্রন্থস্বত্ব : সম্পাদক

প্রচ্ছদ : পংকজ পৰাণ

মুদ্ৰক : ইলোৰা অফচেট, হেনায়েংপুৰ, গুৱাহাটী।

— সূচীপত্ৰ —

❖ অসমীয়া শিশু সাহিত্যৰ সংক্ষিপ্ত বুৰঞ্জী ■ ড° লুইছ গগৈ

প্ৰথম গোট :

❖ লোকগীত 'কপৌটি এ'	■ অলংকৃতা গোস্বামী
জ্যোতি প্ৰসাদ আগৰৱালাৰ	
❖ 'জ্যোতি ৰামায়ণৰ ৰামৰ জন্ম অংশ'	■ জ্যোতি বৰা
❖ নৱকান্ত বৰুৱাৰ 'কোনে'	■ মনোজ ভূঞা
❖ নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ 'ব'দালি এ ব'দ দে'	■ ককুনুদিন আহমেদ

দ্বিতীয় গোট :

❖ প্ৰফুল্ল দত্ত গোস্বামীৰ 'বিলাতী হোজা'	■ ড° গকুল কুমাৰ দাস
❖ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ 'মৰমৰ দেউতা'	■ ড° লুইছ গগৈ

তৃতীয় গোট :

❖ মিত্ৰদেৱ মহন্তৰ 'মৌ-মহাভাৰত'	■ ববী কলিতা
হোমেন বৰগোহাঞিৰ	
❖ 'স্মৃতি শক্তি আৰু চিন্তা শক্তি'	■ দীপশিখা বৰা

চতুৰ্থ গোট :

❖ প্ৰবীণা শইকীয়াৰ অনুবাদ	
'অজান দেশত এলিচ'	■ অৰ্চনা শইকীয়া
❖ বন্দিতা ফুকনৰ 'গৰমৰ বন্ধত সোণটি'	■ কিৰণমণি ক্ৰ'
❖ লেখক পৰিচিতি	

বন্দিতা ফুকনৰ 'গৰমৰ বন্ধত সোণটি'

■ কিৰণমণি ক্ৰ'

বন্দিতা ফুকনৰ জীৱন আৰু সাহিত্য :

বন্দিতা ফুকনৰ জন্ম হয় ১৯৪৮ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহৰ ১৬ তাৰিখে শোণিতপুৰ জিলাৰ অন্তৰ্গত ঢেকীয়াজুলিত। তেখেতৰ শিক্ষা জীৱনৰ পাতনি নেফা (নৰ্থ ইষ্টা ফেৰণ্ডিয়াৰ এজেন্সী) ত (বৰ্তমানৰ অৰুণাচল প্ৰদেশত) আৰম্ভ হৈছিল। অৱশ্যে অৰুণাচল প্ৰদেশত দেখা দিয়া ভাষা শিক্ষাৰ মাধ্যম সাল-সলনি হোৱাত (অসমীয়া ভাষাৰ ঠাইত হিন্দী ভাষালৈ) ফুকনে মাতৃৰ সৈতে অসমলৈ ঘূৰি আহে। তাৰ পিছত নগাঁৱৰ ছোৱালী হাইস্কুলৰ পৰা হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত সফলতা লাভ কৰি উচ্চতৰ মাধ্যমিকত বিজ্ঞান শাখাত সুখ্যাতিৰে উত্তীৰ্ণ হয়। ইং ১৯৭১ চনত গুৱাহাটীস্থিত জালুকবাৰী অসম অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা যান্ত্ৰিক অভিযান্ত্ৰিকৰ স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰে। বন্দিতা ফুকনে অসম তথা উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ প্ৰথম গৰাকী মহিলা মেকানিকেল ইঞ্জিনিয়াৰ। তেখেতৰ কৰ্ম জীৱনৰ কালছোৱাত অসম গেছ কোম্পানী, অইল ইণ্ডিয়া লিমিটেড, আছাম কনডাক্টৰছ এণ্ড টিউবছ লিমিটেড আদি সন্মানজনক পদবীত সেৱা আগবঢ়ায়। ২০০১ চনত অসম ঔদ্যোগিক উন্নয়ন নিগমৰ পৰা স্বেচ্ছামূলক অৱসৰ লৈ আমেৰিকাৰ এক ঔদ্যোগিক প্রতিষ্ঠানত দুবছৰলৈ সেৱা আগবঢ়ায়। পিছত অসমলৈ ঘূৰি আহি বৰ্তমানে কেইটামান ব্যক্তিগত খণ্ডৰ প্রতিষ্ঠানৰ লগত কৰ্মত সহযোগ কৰে।

বন্দিতা ফুকনে শিশু সাহিত্যৰ মাজেৰে সাহিত্যিক জীৱনৰ পাতনি মেলে। শিশু ঔপন্যাসিকা ৰূপে আত্মপ্ৰকাশ কৰা শ্ৰীমতী ফুকনৰ শিশু উপন্যাস অসমীয়া শিশু সাহিত্যক সমৃদ্ধ কৰাত অবিহণা যোগাইছে। আনকি অসমীয়া মাহেকীয়া আলোচনী বিপ্লৱৰ পাতত লিখা 'প্ৰিয়তমা' নামৰ কাহিনীটোৰ জৰিয়তে কল্পবিজ্ঞান লেখিকা হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছিল। বন্দিতা ফুকনে বিজ্ঞান বা চায়'ফিক

C
B
C
S
CHOICE
BASED
CREDIT
SYSTEM

অসমীয়া শিশু আৰু কিশোৰ সাহিত্য

(গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক স্তৰৰ বাৰ্ষিক
অসমীয়া সন্মান পাঠ্যসূচী বিষয় সম্পৰ্কীয়
ঐচ্ছিক পাঠ্য ASM-HE-6036)

সম্পাদনা

ড° লুইছ গগৈ

